

ĐỌC: TIẾNG ĐÀN BA-LA-LAI-CA TRÊN SÔNG ĐÀ

LTVC: BIỆN PHÁP ĐIỆP TỪ, ĐIỆP NGỮ

LÝ THUYẾT

Tiếng đàn Ba-la-lai-ca trên sông Đà

Tiếng đàn ba-la-lai-ca
Như ngọn gió bình yên
Thổi qua rừng bạch dương dìu dặt…
Tiếng đàn ba-la-lai-ca
Như ngọn sóng
Vỗ trắng phau ghềnh đá
Nghe náo nức
Những dòng sông nóng lòng tìm biển cả...

Trên sông Đà
Một đêm trăng chơi vơi
Tôi đã nghe tiếng ba-la-lai-ca như thế
Một cô gái Nga mái tóc màu hạt dẻ
Ngón tay đan trên những sợi dây đồng.

Lúc ấy
Cả công trường say ngủ cạnh dòng sông
Những tháp khoan nhô lên trời ngẫm nghĩ
Những xe ủi, xe ben sóng vai nhau nằm nghỉ
Chỉ còn tiếng đàn ngân nga
Với một dòng trăng lấp loáng sông Đà.

Ngày mai
Chiếc đập lớn nối liền hai khối núi
Biển sẽ nằm bỡ ngỡ giữa cao nguyên
Sông Đà gửi ánh sáng đi muôn ngả
Từ công trình thuỷ điện lớn đầu tiên.

(Quang Huy)

- **Xe ben**: xe tải, thùng xe có thể được điều khiển cho dốc hẳn xuống để đổ vật liệu.
- **Sông Đà**: phụ lưu lớn nhất của sông Hồng, chảy từ Lai Châu qua các tỉnh Điện Biên, Sơn La, Hòa Bình, Phú Thọ. (Trên sông Đà, tại khu vực tỉnh Hòa Bình, các chuyên gia Liên Xô đã giúp Việt Nam xây dựng một công trình thủy điện lớn).
- **Ba-la-lai-ca**: tên một loại đàn 3 dây của người Nga.

LUYỆN TẬP

1 Tiếng đàn ba-la-lai-ca được miêu tả thế nào qua 8 dòng thơ đầu?

……

……

……

2 Trên công trường thuỷ điện sông Đà, tác giả đã nghe tiếng đàn ba-la-lai-ca vang lên trong khung cảnh như thế nào?

……

……

……

3 Miêu tả những điều em hình dung khi đọc 2 dòng thơ sau:

Chỉ còn tiếng đàn ngân nga
Với một dòng trăng lấp loáng sông Đà.

……

……

……

4 Nêu cảm nghĩ của em về hình ảnh cô gái Nga chơi đàn ba-la-lai-ca trên công trường thuỷ điện sông Đà.

……

……

……

5 Đọc bài ca dao dưới đây và trả lời câu hỏi.

Người ta đi cấy lấy công
Tôi nay đi cấy còn trông nhiều bề
Trông trời, trông đất, trông mây
Trông mưa, trông nắng, trông ngày, trông đêm
Trông cho chân cứng đá mềm
Trời yên, biển lặng mới yên tấm lòng.

a. Từ *trông* được lặp lại mấy lần?

b. Theo em, việc lặp lại đó có tác dụng gì?

……

……

……

6 Từ nào được lặp lại trong câu tục ngữ dưới đây? Việc lặp lại từ đó có tác dụng gì?

Học ăn, học nói, học gói, học mở.

……

……

……

7 Đọc đoạn thơ sau và trả lời câu hỏi.

Tôi đạp vỡ màu nâu
Bầu trời trong quả trứng
Bỗng thấy nhiều gió lộng
Bỗng thấy nhiều nắng reo
Bỗng tôi thấy thương yêu
Tôi biết là có mẹ.

(Xuân Quỳnh)

a. Từ *bỗng* xuất hiện mấy lần trong đoạn thơ ?

b. Việc lặp lại nhiều lần từ bỗng có tác dụng gì? Chọn đáp án đúng.

A. Nhấn mạnh niềm vui của chú gà con vì được mẹ yêu thương.

B. Nhấn mạnh niềm vui của chú gà con vì được ra khỏi quả trứng.

C. Nhấn mạnh sự tươi đẹp của thiên nhiên mà chú gà con quan sát được.

D. Nhấn mạnh sự ngỡ ngàng của chú gà con trước những điều mới mẻ.

……

……

……

……

8 Đọc đoạn văn sau và trả lời câu hỏi.

Gậy tre, chông tre chống lại sắt thép của quân thù. Tre xung phong vào xe tăng, đại bác. Tre giữ làng, giữ nước, giữ mái nhà tranh, giữ đồng lúa chín. Tre hi sinh để bảo vệ con người. Tre, anh hùng lao động! Tre, anh hùng chiến đấu!

(Thép Mới)

a. Từ nào được lặp lại ở tất cả các câu trong đoạn?

b. Việc lặp lại từ đó có tác dụng gì?

……

……

……

……

HƯỚNG DẪN GIẢI

1 **Tiếng đàn ba-la-lai-ca được miêu tả thế nào qua 8 dòng thơ đầu?**

Tiếng đàn ba-la-lai-ca được miêu tả vừa nhẹ nhàng, êm dịu vừa sôi động náo nức: tiếng đàn được so sánh như ngọn gió bình yên, như ngọn sóng vỗ trắng phau ghềnh đá…

2 **Trên công trường thuỷ điện sông Đà, tác giả đã nghe tiếng đàn ba-la-lai-ca vang lên trong khung cảnh như thế nào?**

Trên công trường thuỷ điện sông Đà, tác giả đã nghe tiếng đàn ba-la-lai-ca vang lên trong khung cảnh thơ mộng, yên tĩnh: đêm trăng chơi vơi, công trường đang say ngủ cạnh dòng sông Đà lấp loáng.

3 **Miêu tả những điều em hình dung khi đọc 2 dòng thơ sau:**

Chỉ còn tiếng đàn ngân nga
Với một dòng trăng lấp loáng sông Đà.

Hai câu thơ đã mở ra cho em một khung cảnh thiên nhiên yên bình, tĩnh lặng, nên thơ. Toàn bộ không gian tĩnh mịch, chỉ còn "tiếng đàn ngân nga"- một âm thanh trong trẻo, vang lên như kéo dài mãi. Âm thanh ấy hòa quyện cùng với dòng sông tràn ngập ánh trăng, càng làm cho không gian thêm nên thơ, huyền ảo. Tác giả đã sử dụng từ "dòng trăng" cùng với tính từ "lấp loáng" để miêu tả dòng sông tuyệt đẹp, lung linh dát vàng. Không gian này đã làm cho tiếng đàn cất lên rõ hơn, hay hơn, chạm đến trái tim của tác giả.

4 **Nêu cảm nghĩ của em về hình ảnh cô gái Nga chơi đàn ba-la-lai-ca trên công trường thuỷ điện sông Đà.**

Hình ảnh cô gái Nga chơi đàn ba-la-lai-ca trên công trường thủy điện sông Đà được miêu tả qua hai câu thơ: "Một cô gái Nga mái tóc màu hạt dẻ/ Ngón tay đan trên những sợi dây đồng". Qua đây, em cảm thấy đây là một cô gái đẹp, dịu dàng "mái tóc màu hạt dẻ". Cô cũng là người tài giỏi, đôi tay khéo léo "tay đan trên những sợi dây đồng". Cô cũng có những tâm sự riêng, có thể là nỗi nhớ quê nên gảy đàn để giãi bày tâm sự với màn đêm và dòng sông lấp lánh ánh trăng.

5 **Đọc bài ca dao dưới đây và trả lời câu hỏi.**

a. Từ *trông* được lặp lại 9 lần.

b.

- Tạo nhịp điệu cho câu.
- Nhấn mạnh công việc vất vả, phải lo toan mọi bề của người nông dân.

- Thể hiện sự cảm thông, trân trọng thành quả mà người nông dân đã làm ra.

6 **Từ nào được lặp lại trong câu tục ngữ dưới đây? Việc lặp lại từ đó có tác dụng gì?**

Học ăn, học nói, học gói, học mở.

- Từ "học" được lặp lại 4 lần.
- Tác dụng:

+ Tạo nhịp điệu cho câu.

+ Nhấn mạnh việc con người cần học hỏi, tiếp thu những kinh nghiệm, tri thức cơ bản trong cuộc sống, để có được cách ăn ở, giao tiếp, đối nhân xử thế sao cho lịch sự, văn minh.

+ Thể hiện thái độ coi trọng việc học của ông cha ta.

7 **Đọc đoạn thơ sau và trả lời câu hỏi.**

Tôi đạp vỡ màu nâu
Bầu trời trong quả trứng
Bỗng thấy nhiều gió lộng
Bỗng thấy nhiều nắng reo
Bỗng tôi thấy thương yêu
Tôi biết là có mẹ.

(Xuân Quỳnh)

a. Từ *bỗng* xuất hiện trong đoạn thơ 3 lần.

b. Việc lặp lại nhiều lần từ bỗng có tác dụng gì? Chọn đáp án đúng.

D. Nhấn mạnh sự ngỡ ngàng của chú gà con trước những điều mới mẻ.

8 **Đọc đoạn văn sau và trả lời câu hỏi.**

Gậy tre, chông tre chống lại sắt thép của quân thù. Tre xung phong vào xe tăng, đại bác. Tre giữ làng, giữ nước, giữ mái nhà tranh, giữ đồng lúa chín. Tre hi sinh để bảo vệ con người. Tre, anh hùng lao động! Tre, anh hùng chiến đấu!

(Thép Mới)

a. Từ được lặp lại ở tất cả các câu trong đoạn là từ "tre".

b.

- Tạo nhịp điệu cho đoạn văn.
- Nhấn mạnh lợi ích của tre đối với con người Việt Nam.
- Thể hiện tình yêu, sự quan trọng và gắn bó một lòng của dân ta với cây tre Việt Nam.